

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov: 1/ **H. V.**, bývajúca v K., 2/ **A. V.**, umiestnený v Integračnom zariadení K., zastúpený opatrovníčkou V. Z., naposledy bývajúcou v K. a 3/ **maloletá N. V.**, narodená X., bývajúca v K., zastúpená zákonnou zástupkyňou, navrhovateľkou 1/, proti odporkyňi: **Slovenská republika**, za ktorú koná Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, Bratislava, Chlumeckého 2, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 13 C 90/2008, o dovolaní Mestskej časti Košice - Dargovských hrdinov, Dvorkinova 7, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 5. septembra 2011 sp.zn. 5 Co 10/2010, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 5. septembra 2011 sp.zn. 5 Co 10/2010 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach, konajúci o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Košice II zo 7. októbra 2009 č.k. 13 C 90/2008-107, ktoré podal pôvodný navrhovateľ M. V., ktorý v priebehu odvolacieho konania zomrel a namiesto ktorého sa účastníkmi konania stali odporcovia 1/ až 3/, uznesením z 5. septembra 2011 sp.zn. 5 Co 10/2010 ustanovil navrhovateľovi 2/ opatrovníka „Mestskú časť Košice - Dargovských hrdinov, Košice, Dvorkinova 7, IČO: 00 690 988“. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia, po citácii ustanovení § 2 ods. 2 zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice, § 29 ods. 2, 5 a 6 Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (O.s.p.), uviedol, že opatrovníčke navrhovateľa 2/, jeho matke V. Z., ustanovenej za opatrovníčku uznesením Okresného súdu Košice I zo 17. mája 2006 č.k. 21 Ps 6/2004-39, sa nepodarilo doručiť vyjadrenie odporkyne a stanovisko navrhovateľky 1/. V odôvodnení svojho rozhodnutia tiež uviedol: „Keďže podľa oznámenia Registra obyvateľov SR [...] má hlásený pobyt

bezdomovca K., bol urobený záver, že jej pobyt nie je známy, preto jej bol ustanovený opatrovník.“

Proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach podala dovolanie Mestská časť Košice – Dargovských hrdinov (dovolateľka). Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, má vady uvedené § 237 písm. b/ a f/ O.s.p., a tiež vychádza z nesprávneho právneho názoru. Podľa dovolateľky spočíva vada konania podľa § 237 písm. b/ O.s.p. v tom, že zákonom č. 401/1990 Zb. o meste Košice, ani Štatútom mesta Košice, jej „pre účely ustanovenia za opatrovníka podľa § 29 ods. 6 O.s.p. postavenie obce priznané nebolo“. Vzhľadom na uvedené nemá „vecnú spôsobilosť“ byť ustanovená za opatrovníka a brať z tohto titulu na seba práva a povinnosti. Vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vidí dovolateľka v tom, že nemala možnosť vyjadriť sa k zamýšľanému opatreniu krajského súdu ustanoviť ju za opatrovníčku, na výkon funkcie ktorej naostatok nie je ani personálne vybavená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou na tento procesný úkon oprávnenou, preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže dovolanie smeruje proti uzneseniu (§ 243a ods. 3 O.s.p.), v medziach určených ustanovením § 242 ods. 1 O.s.p., a dospel k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám vymenovaným v ustanoveniach § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. majúcim za následok tzv. zmätočnosť konania. Takouto vadou je podľa § 237 písm. f/ O.s.p. aj taký postup súdu v konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať, teda uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala, ale aj samotným rozhodnutím.

Právo na spravodlivý súdny proces je základným právom účastníka súdneho konania a je garantované tak Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 a nasl.), Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), ako i zákonmi Slovenskej republiky. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) i Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004, sp. zn. I. ÚS 226/2003, z 27. júla 2011, sp.zn. III. ÚS 198/2011) sa za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považuje i nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Rozhodnutie súdu (až na výnimky stanovené zákonom – viď napr. § 157 ods. 4 O.s.p.) musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, a nepochybne musí byť zrozumiteľné. Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. (ktoré sa podľa § 167 ods. 2 O.s.p. primerane použije aj na uznesenia, okrem uznesení, ktorým sa celkom vyhovuje návrhu, ktorému nikto neodporoval, alebo uznesení, ktoré sa týkajú vedenia konania), musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku a musí sa vyrovnáť so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom (čo zakladá vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

Dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na riadne odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Je totižto protirečivé v svojom výroku a v odôvodnení. Kým podľa jeho výroku opatrovník sa ustanovuje navrhovateľovi 2/, v jeho odôvodnení sa argumentuje nutnosťou ustanovenia opatrovníka opatrovníčke tohto účastníka, ustanovenej v opatrovníckom konaní. Súd je síce viazaný len výrokom uznesenia (ktorým bol v tomto prípade ustanovený opatrovník navrhovateľovi 2/),

tento výrok ale nie je ničím odôvodnený. Okrem toho, krajský súd pred rozhodnutím o ustanovení opatrovníka ani nezisťoval stanovisko Mestskej časti Košice – Dargovských hrdinov k zamýšľanému rozhodnutiu. Proti vôli osoby, ktorá má byť ustanovená za opatrovníka účastníka, ju nemôže súd za opatrovníka ustanoviť (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. marca 1995, sp. zn. 3 Obo 392/94).

Keďže konanie a rozhodnutie krajského súdu má vadu spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom, je dovolanie proti nemu nielen prípustné, ale aj dôvodné, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom touto procesnou vadou nemôže byť správne. Dovolací súd preto dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 243b ods. 2 O.s.p.

Dovolací súd na záver svojho rozhodnutia poznamenáva, že nie je možné súhlasiť a argumentáciou dovolateľky, že konanie krajského súdu je postihnuté aj vadou podľa ustanovenia § 237 písm. b/ O.s.p., t.j. tým, že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Z argumentácie dovolateľky v časti dovolania týkajúcej sa uvedenej vady konania je zrejmé, že dovolateľka nesprávne vykladá nedostatok tejto procesnej podmienky v jej osobe a pôsobnosti. Spôsobilosť byť účastníkom konania (civilnoprocesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Túto spôsobilosť upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 19. Vo všetkých občianskoprávných konaniach majú spôsobilosť byť účastníkom konania tí, ktorí majú všeobecnú spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, teda všeobecnú hmotnoprávnu subjektivitu. Hmotnoprávnu spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dovolateľka, právnická osoba (§ 3 ods. 2 zákona č. 401/1990 Zb.), nepochybne má tieto atribúty hmotnoprávnej spôsobilosti mať práva a povinnosti. Z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nie je významné, či a v akom rozsahu bol na dovolateľku prenesený výkon štátnej správy, a teda či v prenesenom rozsahu výkonu štátnej správy má postavenie obce.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. novembra 2011

**JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová